

Marcin Kolasa

Nabytki Muzeum Historii Kielc w 2013 r.

Studia Muzealno-Historyczne 6, 253-266

2014

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Marcin Kolasa (Muzeum Historii Kielc)

Nabytki Muzeum Historii Kielc w 2013 r.

W 2013 r. Muzeum Historii Kielc pozyskało do zbiorów 345 obiektów, z czego 149 wpisano do Księgi inwentarzowej „Historia”, 38 do Księgi inwentarzowej „Sztuka” oraz 158 do księgi pomocniczej „Materiałowej”. Zasób biblioteczny powiększył się o 3181 pozycji inwentarzowych.

Dzięki pomocy Urzędu Miasta w 2013 r. muzeum wzbogaciło się o cenny zbiór pamiątek i archiwaliów po prezydencie Kielc Stefanie Artwińskim i jego rodzinie. Pochodzą one z masy spadkowej po córce prezydenta Danucie Artwińskiej. Do zbiorów trafiły niepublikowane do tej pory fotografie, dokumenty, listy, dyplomy, odznaczenia i inne przedmioty związane z tą ważną dla historii Kielc postacią.

Wśród nabytków można wyodrębnić kilka grup tematycznych. Pierwsza dotyczy bezpośrednio Stefana Artwińskiego. Są to różnego rodzaju dokumenty związane z jego pracą społeczną i urzędową, odznaczenia, dyplomy, dokumenty i rzeczy osobiste, także fotografie. Warto w niej wyróżnić album podarowany Artwińskiemu w 1933 r. przez Związek Strzelecki (którego był wieloletnim prezesem). Zawiera on ok. 140 unikatowych fotografii, dokumentujących działalność związku w regionie kieleckim. Są wśród nich m.in. fotografie grupowe członków podokręgów (w Jędrzejowie, Kielcach, Koprzywnicy, Nowym Korczynie, Ostrowcu, Pińczowie, Samsonowie, Sandomierzu, Staszowie, Stopnicy, Suchedniowie i w innych miejscowościach), relacje z uroczystości,

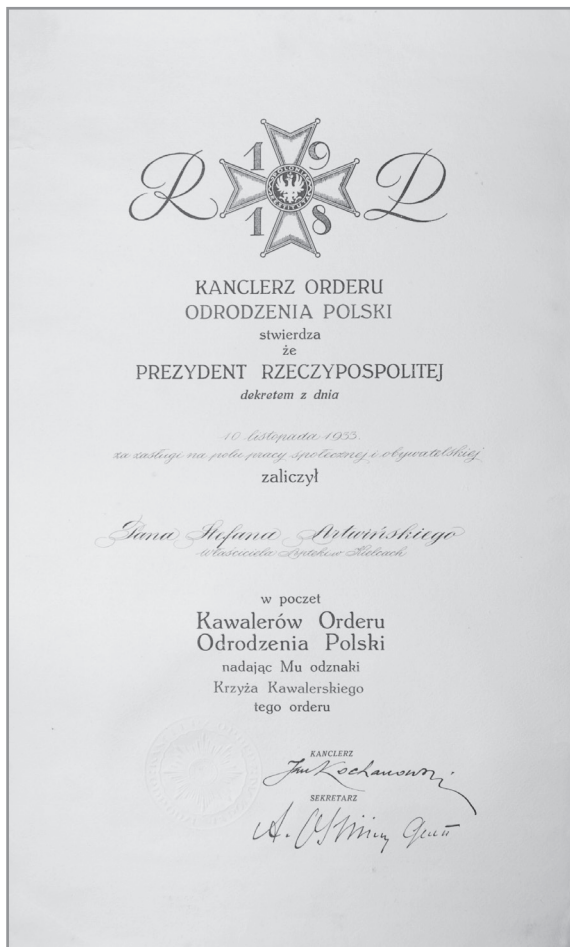
Fotografia z albumu pamiątkowego ofiarowanego Stefanowi Artwińskiemu przez Związek Strzelecki Podokręgu Kieleckiego, 1933 r.; wszystkie fot. Muzeum Historii Kielc

Fotografia z albumu pamiątkowego ofiarowanego Stefanowi Artwińskiemu przez Związek Strzelecki Podokręgu Kieleckiego, 1933 r.

Odnaka Pamiątkowa Dziesięciolecia Wkroczenia Strzelców do Kielc 1914-1924 należąca do Stefana Artwińskiego

Dyplom nadania Stefanowi Artwińskiemu Krzyża Kawalerskiego Orderu Odrodzenia Polski, 1933 r.

- 2 -

Stefan Artwiński
 Podpis właściciela legitymacji

- 3 -

Obywatel *Stefan Artwiński*

stopień.....

funkcja *prezes*

przydział *Kielce*

ur. dn. .... w .....

jest członkiem ^{czynnym} ~~wspierającym~~ ZWIĄZKU STRZELECKIEGO i ^{posiada} ~~nie-posiada~~ prawo noszenia munduru.

Ważna do dn. 31 grudnia 1932 r.

Kielce dn. *9. 11.* 1932 r.

pieczęć

Prezes: *Artwiński*
Komendant: .....

..... podpis *Artwiński*

Legitymacja członkowska Związku Strzeleckiego wystawiona na prezesa podokręgu Kielce Stefana Artwińskiego, 1932 r.

Prezydent Stefan Artwiński wizytujący budowę wodociągów, ok. 1935 r.

np. z przebiegu marszu Szlakiem I Kompanii Kadrowej – największego przedsięwzięcia organizowanego przez Związek Strzelecki, fotografie z defilad związku w czasie świąt państwowych oraz np. z pobytu prezydenta Mościckiego w Kielcach. Oprócz albumu w grupie tej znajduje się kilkadziesiąt innych fotografii, m.in.: zdjęcie wykonane w 1916 r. na dziedzińcu hotelu Bristol przedstawiające Artwińskiego i kieleckich działaczy niepodległościowych, seria fotografii z wizytacji przez Artwińskiego budowy wodociągów w Kielcach oraz wiele zdjęć prywatnych.

Do zbiorów trafiły odznaczenia Artwińskiego: Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski Polonia Restituta, Krzyż Niepodległości, Krzyż Walecznych, Krzyż Zasługi, Odznaka POW, Krzyż Legionowy, odznaki Przynależności Wojskowej (większość z dyplomami nadania i legitymacjami).

Wśród innych dokumentów prezydenta znajdują się: dowód osobisty z 1925 r., legitymacja prezesa Związku Strzeleckiego, legitymacja PTK, Regulamin Obrad Rady Miejskiej w Kielcach z 1935 r. z odręcznymi notatkami i podkreśleniami prezydenta.

Druga część przekazu to zbiór korespondencji rodziny Artwińskich zawierający ponad 850 listów i kart pocztowych. Datują się od końca XIX w. do przełomu lat siedemdziesiątych i osiemdziesiątych XX w. Zbiór po opracowaniu z pewnością przyniesie wiele nowych informacji na temat życia prywatnego i relacji rodzinnych prezydenta.

Następną grupę obiektów stanowią pamiątki po żonie Marii i dzieciach Stefana Artwińskiego: Danucie, Janinie i Eugeniuszu. Są to dokumenty, świadectwa, zdjęcia m.in. Eugeniusza jako ucznia szkoły handlowej w Kielcach i z czasów lwowskich – był profesorem na Uniwersytecie Jana Kazimierza we Lwowie, album i pojedyncze fotografie oraz dokumenty z życia prywatnego i zawodowego Marii, Danuty i Janiny Artwińskich.

Ostatnia grupa zawiera rozmaite archiwalia, w których można znaleźć informacje o Artwińskich, m.in. związane z apteką i z mieszkaniem Artwińskich w Kielcach.

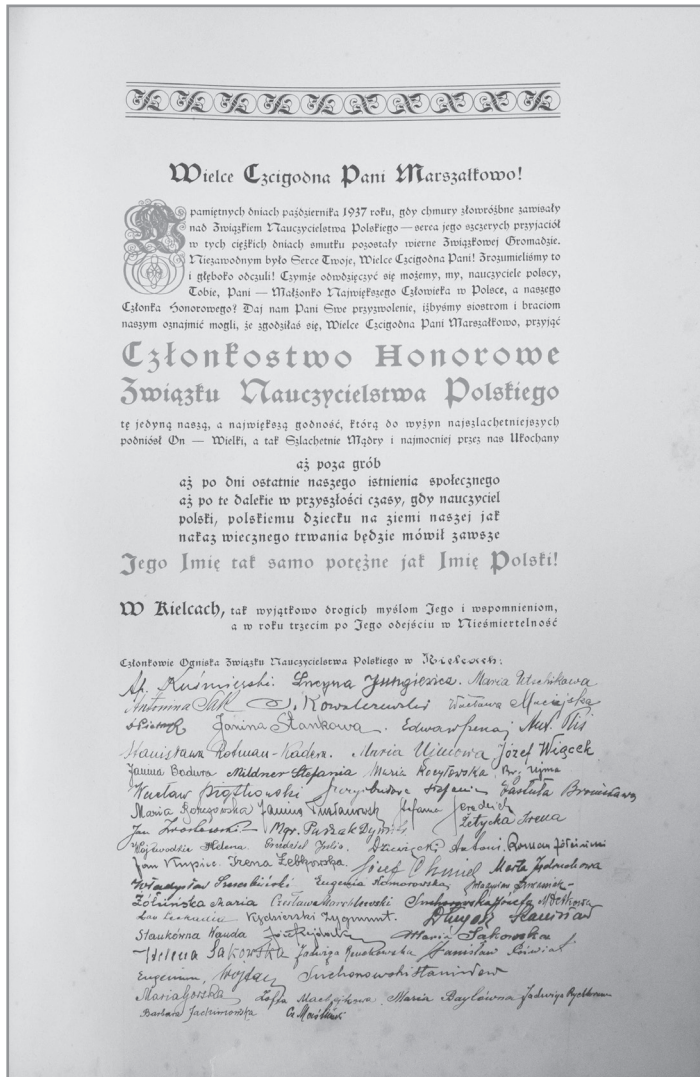
Ogółem muzeum przejęło prawie 1,5 tys. przedmiotów, ujętych w 128 pozycjach inwentarza. Materiały te pozwoliły na przygotowanie pierwszej dużej wystawy poświęconej pamięci prezydenta Stefana Artwińskiego.

Do muzeum trafiło także wiele innych dokumentów i druków dotyczących życia społeczno-gospodarczego Kielc i regionu. Wiele związanych jest z dziejami oświaty. Są wśród nich świadectwa szkolne: m.in. z gimnazjum J. Śniadeckiego, Szkoły Powszechnej Janiny Cembrzyńskiej, Publicznej Szkoły Powszechnej III stopnia nr 6 i Publicznej Obowiązkowej Szkoły Zawodowej oraz dyplomy: z Seminarium Nauczycielskiego Męskiego im. Stefana Żeromskiego czy Sodalicji Mariańskiej z Gimnazjum im. bł. Kingi.

Muzeum zakupiło szczególnie interesujący eksponat związany z dziejami oświaty – Księgę pamiątkową nadania Aleksandrze Piłsudskiej członkostwa honorowego Związku Nauczycielstwa Polskiego. Księga powstała w 1938 r. z inicjatywy Kieleckiego Okręgu Wojewódzkiego Związku Nauczycielstwa Polskiego. Liczy 199 kart, z których każda zawiera uroczysty tekst nadania honorowego członkostwa oraz podpisy przedstawicieli terenowych ognisk ZNP z województwa kieleckiego. Na części kart widnieją stemple ognisk ZNP.

Do muzeum trafił niewielki zespół zawierający m.in. dokumenty kielczanina Bronisława Juszczyka, nauczyciela, pracownika Kuratorium Okręgu Szkolnego w Kielcach, Zawiera on ponadto dokumenty dotyczące jego służby w Wojsku Polskim i pobytu w obozie jenieckim w czasie II wojny światowej.

Podobny niewielki zbiór dokumentów, który trafił do muzeum dotyczy Henryka Potockiego. Potocki był członkiem POW, legionistą w I wojnie światowej, uczestnikiem wojny polsko-bolszewickiej. W okresie międzywojennym pełnił m.in. służbę w Policji Państwowej. W czasie II wojny światowej był członkiem Armii Krajowej

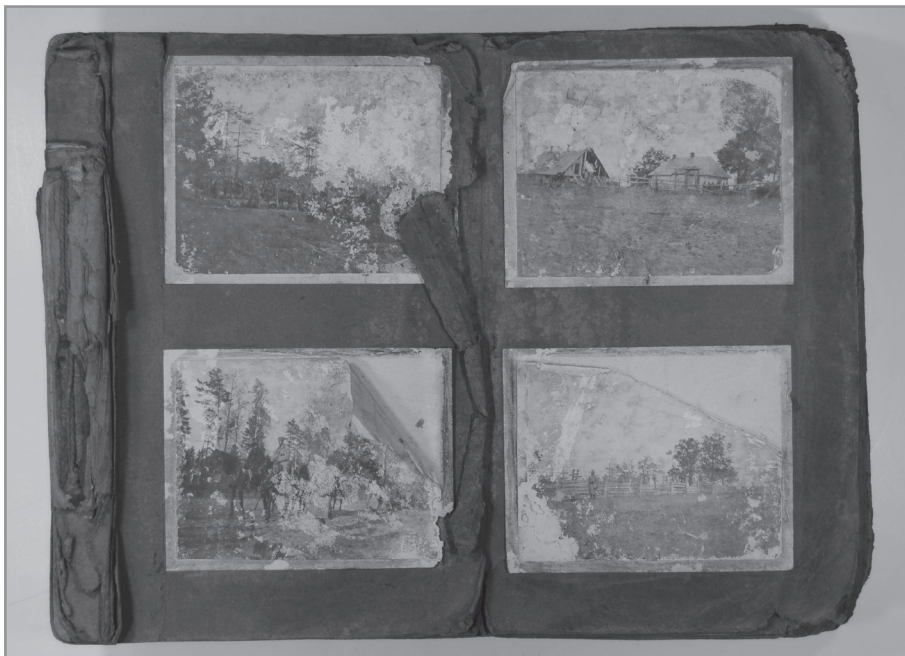

Karta z książki pamiątkowej z okazji nadania Aleksandrze Piłsudskiej członkostwa honorowego Związku Nauczycielstwa Polskiego, 1938 r.

ps. „Szczербiec”. Aresztowany przez gestapo, więziony był do 1945 r. w obozie koncentracyjnym w Gross-Rosen. Dokumenty w większości są świadectwem jego udziału w walce o niepodległość Polski.

Kilkanaście druków dotyczących organizacji społeczno-politycznych oraz formacji wojskowych z Dwudziestolecia i II wojny światowej uzupełniło część kolekcji Stanisława Piotrowicza.

Wśród pozostałych dokumentów jednym z najcenniejszych jest z pewnością dyplom Miejskiego Komitetu Budowy Pomnika Czynu Legionowego w Kielcach Dowód Ofiarności Ochotniczej Straży Ogniowej z 1938 r. Dyplom to unikatowy dokument z podpisaniami m.in. Stefana Artwińskiego i Edwarda Karscha, dokumentujący wsparcie budowy pomnika Czynu Legionowego przez kielecką Straż Ogniówą. Warto też wymienić kilka

Album fotograficzny 4. Pułku Piechoty Legionów Polskich z okresu walk na Wołyniu z 1915/1916 r.

Zdjęcie z albumu fotograficznego 4. Pułku Piechoty Legionów Polskich z okresu walk na Wołyniu, 1915/1916 r.

innych dokumentów: legitymację członka Towarzystwa Cyklistów w Kielcach z 1935 r., legitymację Państwowego Urzędu Pośrednictwa Pracy w Kielcach z 1926 r., legitymację służbową Polskiego Monopolu Tytoniowego z 1948 r. czy też pozwolenie na sportowy połów ryb wędką z 1948 r.

O wiele interesujących pozycji powiększył się zbiór fotografii. Unikatowym eksponatem, który dzięki zakupowi do muzeum udało się uratować od zniszczenia, jest album fotograficzny 4. Pułku Piechoty Legionów Polskich z okresu walk na Wołyniu w latach 1915–1916. Przechowywany przez blisko 100 lat w nieodpowiednich warunkach, został wstępnie zabezpieczony i poddawany jest konserwacji. Album zawiera ponad 200 fotografii przedstawiających sceny z frontowego życia żołnierzy 4. Pułku Piechoty Legionów Polskich, z walk pozycyjnych, mogiły poległych, portrety zbiorowe, fotografie z okresu budowy i funkcjonowania „Osiedla Rojowego” pod Optową. Na kilku z nich widoczny jest dowódca 4. Pułku Piechoty Legionów Polskich płk Bolesław Roja oraz kapelan Legionów Polskich bp Władysław Bandurski. Na odwrotach fotografii znajdują się odręczne opisy ołówkiem.

Podobny charakter ma zbiór 23 fotografii po kielczaninie Bronisławie Juszczyku, oficerze WP, dokumentujących życie polskich jeńców wojennych w oflagu VII A Murnau i oflagu VII C Laufen w latach 1940–1945. Widoczne są na nich m.in. uroczystości pogrzebowe oficerów zmarłych w obozie w 1940 r., sceny ze spektakli odgrywanych przez jeńców w obozowym teatrze, kilka to fotografie grupowe jeńców. Widać też na nich obozową kaplicę, ołtarz, fragment pobliskiego cmentarza, widok ogólny z bramą wejściową do koszar, w których urządzono obóz w Murnau.

Z tematyką wojskową związanych jest także pięć albumów pozyskanych przez muzeum, stanowiących część kolekcji St. Piotrowicza. Zawierają interesujący materiał (oryginały fotografii uzupełnione fotokopiami) dotyczący losów polskich żołnierzy w kraju i na frontach II wojny światowej, ze szczególnym uwzględnieniem udziału kielczan. Pierwszy album dokumentuje okres wojny obronnej Polski we wrześniu 1939 r., losy Wojska Polskiego we Francji, Samodzielnej Brygady Strzelców Karpackich, okres tworzenia Polskich Sił Zbrojnych w ZSRR oraz ich wyprowadzenia do Iranu, Iraku, Palestyny i Egiptu, losy polskich żołnierzy w niemieckich obozach jenieckich. Drugi prezentuje dzieje 1. Korpusu Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie oraz polskich formacji wojskowych w Wielkiej Brytanii. Kolejne dwa dotyczą 2. Korpusu Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie. Albumy zawierają fotografie przedstawiające sceny frontowe, życie żołnierskie, defilady, uroczystości religijne, pogrzeby, portrety żołnierzy i oficerów, sprzęt bojowy itp. Na rewersach części fotografii znajdują się odręczne opisy i dedykacje. Ostatni album dotyczy działań oddziałów partyzanckich na Kielecczyźnie. Na fotografiach z obozowisk, marszów, ćwiczeń bojowych widoczni są członkowie Wydzielonego Oddziału Kawalerii Wojska Polskiego dowodzonego przez mjr. Henryka Dobrzańskiego „Hubala”, Oddziału AK „Wybraniec”, 2. Pułku Piechoty Legionów AK, 4. Pułku Piechoty Legionów AK, pozujący do zdjęć grupowych.

Zbiory powiększyło też pięć pamiątkowych tableau. Tableau Seminarium Duchownego w Kielcach z 1913 r. wykonane w zakładzie fotograficznym Adama Badziana zawiera 98 kartuszy, na których przedstawieni są alumni, profesorowie i rektor seminarium oraz biskup kielecki i papież. Motywy dekoracyjne skomponowane są z elementów architektonicznych i roślinnych, z widokami na Wzgórze Zamkowe i seminarium oraz z fotografiami wnętrza katedry i kościoła pw. św. Trójcy.

Na tableau uczniów progimnazjum rządowego w Pińczowie z 1904 r. widnieją 43 fotografie uczniów oraz widok fasady budynku szkolnego w dawnym pałacu Wielopolskich (absolwentami szkoły byli także kielczanie, częstokroć później zasłużeni). Na wyżej wymienionym tableau jest m.in. Kazimierz Dworak – późniejszy wikariusz generalny diecezji kieleckiej, dyrektor katolickiego Gimnazjum im. św. Stanisława Kostki

Tableau Seminarium Duchownego w Kielcach, 1913 r.

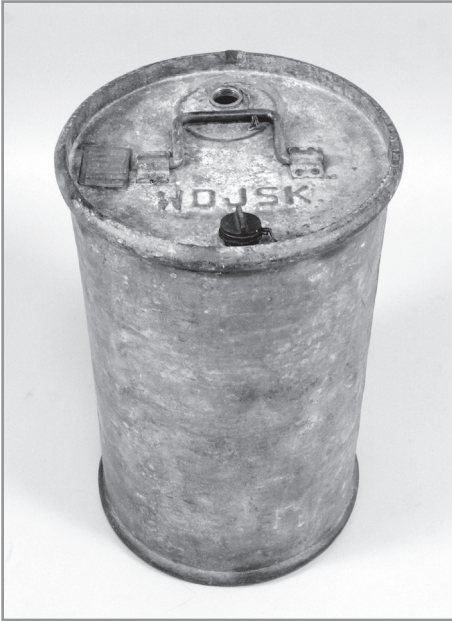
w Kielcach, wieloletni wykładowca kieleckiego Seminarium Duchownego. Do zbiorów trafiły też dwa tableaux związane z przemysłem: „Pracownicy Huty Ludwików V 1931 – V 1936” oraz „Na pamiątkę wspólnej pracy inż. J. Okorskiemu” z 1927 r. Ostatnie tableau wykonane zostało w 1962 r. w zakładzie fotograficznym Stefani Bonikowskiej i przedstawia absolwentów i nauczycieli Państwowego Liceum Mechanicznego dla Dorosłych w Kielcach.

W muzeum znalazły się też fotografie związane z dziejami kieleckiej oświaty, w tym dwa albumy fotograficzne ze szkół kieleckich: z Gimnazjum Żeńskiego Marii Krzyżanowskiej im. Adama Mickiewicza z 1920 r. oraz z Gimnazjum im. Jana Śniadeckiego z 1930 r., wykonane w zakładzie fotograficznym A. Badziana.

Muzeum pozyskało także fotografie dotyczące kieleckiego harcerstwa. Wart wyróżnienia jest niewątpliwie album pamiątkowy VI Kieleckiej Drużyny Harcerskiej, ofiarowany Komendantowi Chorągwi dh. Władysławowi Krzczowskiemu z okazji poświęcenia sztandaru w 1947 r., zawierający 23 opisane fotografie oraz rysunki Stanisława Praussa.

Muzeum otrzymało fotografię portretową Grzegorza Axentowicza, przedwojennego dyrektora Izby Rzemieślniczej w Kielcach, wykonaną przez zakład fotograficzny „Foto-Moderne” w 1934 r. Kupiło też fotografię portretową nieznannej kobiety wykonaną przez Annę Krajewską około 1894–1897 r., która jest obecnie jedną z najstarszych i ze względu na autorkę najrzadszych fotografii w zbiorach.

Muzealne zbiory wzbogaciły się też o pocztówki, w tym osiem z okresu międzywojennego z motywami Legionów Polskich i postaci Józefa Piłsudskiego oraz 12 z widokami Kielc, które przedstawiają m.in.: ul. Dużą, koszary przy ul. Prostej, zniszczony dworzec kolejowy, Pałac Biskupi, Izbę Skarbową, Wzgórze Zamkowe od

Beczka na paliwo do pojazdów wojskowych z Huty „Ludwików”, 1932 r.

Plakieta strażacka z Oddziału II Ratowniczego, pocz. XX w.

Czapka garnizonowa wz. 35 (rogatywka) z naszywką kieleckiego czapnika Sz. Kochena należąca do podporucznika Mariana Matyni z 4. Pułku Piechoty Legionów, ok. 1939 r.

zachodu, zabudowę centrum miasta wraz z Pałacem Biskupim i katedrą, basen na Stadionie, fasadę budynku Szkoły Męskiej Handlowej. Jedna to pocztówka rozkładana, tzw. leporello (pod otwieraną kłapką znajduje podłużny pasek papieru złożony na 10 części z 10 widokami Kielc). W zbiorach znalazło się też sześć pocztówek z widokami urządzeń przemysłowych w Sielpi Wielkiej k. Kielc.

Do muzeum trafiły rozmaite varia związane z kieleckim przemysłem i handlem oraz stanowiące wyposażenie mieszczańskich wnętrz. Wśród nich jest kilka bardzo interesujących. Muzeum zakupiło stalową beczkę na paliwo do pojazdów wojskowych, wyprodukowaną w 1932 r. w kieleckich zakładach „Ludwików”. Przedmiot jest w dobrym stanie, ekspozycyjny, z dobrze zachowanymi sygnaturami producenta. W zbiorach znalazły się też żeliwne drzwiczki od pieca kaflowego wykonane w Warsztatach Mechanicznych i Odlewni Metali Romana Kluźniaka przy ul. Bodzentyńskiej oraz dwuszałkowa waga pięciokilogramowa z Fabryki Wag Kielce, sygn. S. Chrzanowski. Muzeum zakupiło także akcesoria apteczne: pudełko na medykamenty z Apteki Sukcesorów Stefana Artwińskiego oraz buteleczkę na lekarstwa z apteki A. Wierzbęty.

Przypomnieniem rzeczywistości okresu PRL-u są dwa nabytki: płytki szklane z hasłami „Zachowaj ciszę” oraz „Dbaj o czystość” pochodzące z kieleckich zakładów przemysłowych.

Ponadto muzeum pozyskało rozmaite elementy wystroju mieszczańskiego wnętrza, które wykorzystywane są do aranżacji ekspozycji muzealnych, m.in. wieszaki, karnisze, deskę do prasowania, maszynkę do mięsa, tygielki do zaparzania kawy, sztućce oraz akcesoria fotograficzne i drewnianą raketę tenisową.

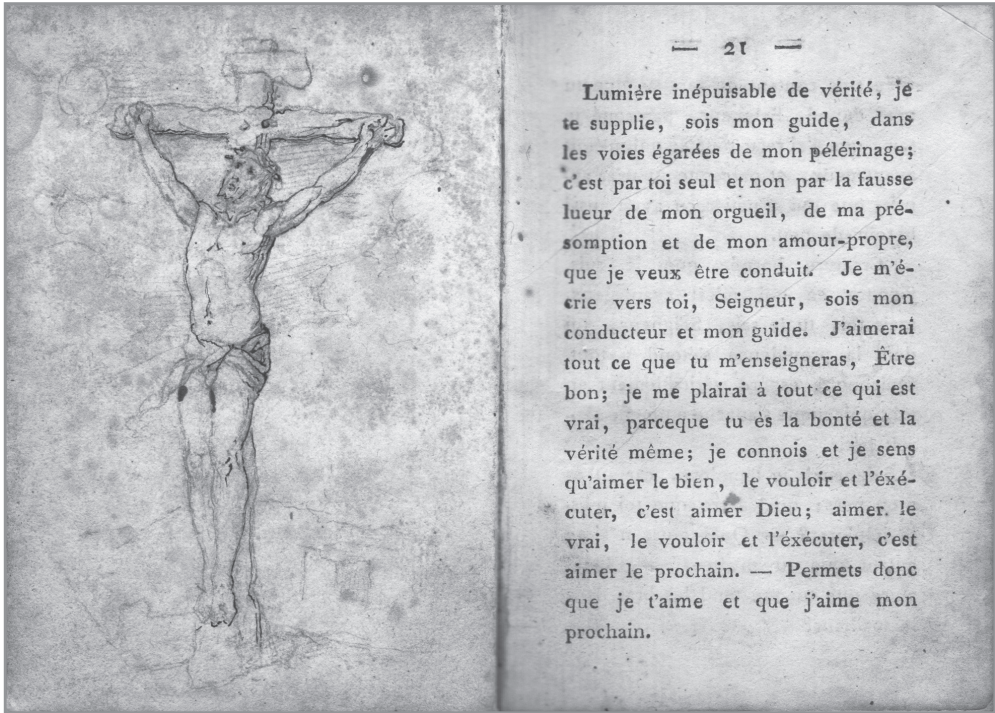
Z dziejami kieleckiej straży pożarnej związane są dwa przedmioty, które trafiły do muzeum. Bardzo rzadkim obiektem jest mosiężna plakietka – znak noszony na mundurze strażackim – pochodząca z pocz. XX w. Oznaczała ona przynależność do oddziału II, który zajmował się ratowaniem ludzi i mienia z palących się lub znajdujących się w niebezpieczeństwie domów. Wartościowym i rzadko spotykanym na rynku kolekcjonerskim przedmiotem jest także odznaka pamiątkowa jubileuszu pięćdziesięciolecia Straży Ogniowej w Kielcach z 1923 r.

Muzeum otrzymało, przekazane w darze przez Świętokrzyską Radę Regionalną Stronnictwa Demokratycznego, trzy sztandary oraz kilka interesujących dokumentów i fotografii członków organizacji, a także talerz pamiątkowy Miejskiej Rady Narodowej z motywem pieczęci rady miejskiej z herbem Kielc. Do muzeum ofiarowany został też emblemat Związku Sybiraków Oddział w Kielcach.

Zbiory wzbogaciły elementy umundurowania, m.in. służbowy oficerski płaszcz zimowy wojsk lądowych Ludowego Wojska Polskiego i zbiór guzików mundurowych (90 szt.). Najcenniejszym nabytkiem jest czapka garnizonowa wz. 35 (rogatywka) podporucznika Mariana Matyni z 4. Pułku Piechoty Legionów, przedmiot rzadko spotykany i wysoko ceniony na rynku kolekcjonerskim. Wartość tego egzemplarza podnosi fakt, iż należała ona do oficera z kieleckiego garnizonu oraz że wykonał ją kielecki czapnik Sz. Kochen, mający siedzibę przy ul. Sienkiewicza 54.

Interesującym eksponatem związanym z kulturą muzyczną przedwojennych Kielc jest mandolina (datowana na pocz. XX w.) ze Składu Instrumentów Muzycznych Feliksa Schmidta, mieszczącego się przy ul. Sienkiewicza 39. Instrument wyprodukowany został w Katanii we Włoszech.

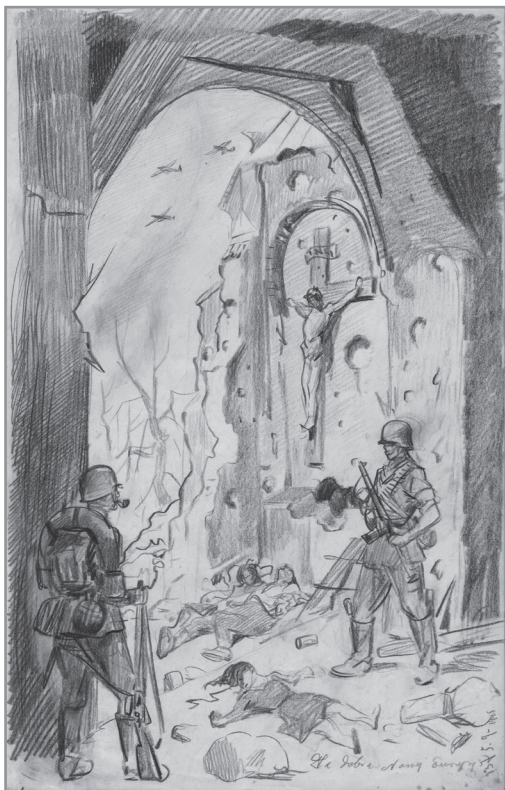
Zbiory sztuki wzbogacił rzadki przedmiot związany z postacią malarza Rafała Hadziewicza. Jest to należący do niego modlitewnik „Dieu Est L’amour” [Bóg jest miłością], wyd. Karl von Eckartshausen, Wrocław 1817 r. U góry pierwszej strony zawiera dedykację: „J. Szuster R-wi Hadziewiczowi tę książkę na pamiątkę ofiarował r. 1827 przed wyjazdem do Paryża i Rzymu”. Jego wartość podnosi fakt, iż zawiera

Karta z modlitewnika należącego do Rafała Hadziewiczza, I poł. XIX w.

„Obóz Rosjan pod Kielcami”, drzeworyt sztorcowy, rys. M. Wiesner, ryt. Janet Lange, pochodzący z francuskiego tygodnika „L'Illustration. Journal Universel”, 1863 r.

Rysunek Stanisława Prausa „Dla dobra Nowej Europy”, 1945 r.

Akwarela Stanisława Prausa „Partyzant”, 1945 r.

Obraz Zbigniewa Kurkowskiego „Bez tytułu”, ok. 1970 r.

szkic ołówkiem i częściowo tuszem przedstawiający Jezusa na krzyżu, przypisywany R. Hadziewiczowi.

Pokłosiem jubileuszowego roku związanego ze 150. rocznicą wybuchu powstania 1863 r. jest подарowany muzeum drzeworyt „Obóz Rosjan pod Kielcami”, rys. M. Wiesner, ryt. Janet Lange, pochodzący z francuskiego tygodnika „L’Illustration. Journal Universel” 1863, nr 1074, s. 212 (26 IX), będący świadectwem recepcji powstania styczniowego na łamach prasy zagranicznej.

Z masy spadkowej po prezydencie Artwińskim do zbiorów sztuki trafił wykonany węglem i kredką „Portret Stefana Artwińskiego” z lat trzydziestych XX w., sygnowany „A. Grabkowska”.

Kolekcję muzeum powiększyło 18 rysunków kredką i szkiców ołówkiem oraz akwarela Stanisława Praussa z lat czterdziestych i pięćdziesiątych XX w., z motywami związanymi z okresem okupacji niemieckiej. Do zbiorów trafiła także jego litografia pt. „Kraków” z 1932 r.

Widoki z oflagu VII A Murnau ukazują dwa подарowane muzeum rysunki i dwie grafiki, powstałe w czasie pobytu w obozie jenieckim ppor. Bronisława Juszczyka. Rysunki wykonał B. Juszczyk, grafiki sygnowane są monogramem „T.K”.

Muzeum zakupiło dwa obrazy Zbigniewa Kurkowskiego „Pejzaż” (olej, 1965) i „Bez tytułu” (akryl, 1970). Kurkowski (zm. w 2005 r.) był reprezentantem malarstwa abstrakcyjnego, opartego na kolorze, twórcą martwych natur, aktów, pejzaży i obrazów sakralnych. Zajmował się także rysunkiem, grafiką artystyczną, plakatem. Jego dzieła są obecne w kolekcjach muzealnych (Kraków, Kielce) i w galeriach sztuki w kraju i za granicą.

Do zbiorów pozyskano także obraz Edwarda Mesjasza „Mjr Hubal z oddziałem 1939–1940” (poł. lat siedemdziesiątych XX w., płótno, olej). W dynamicznej scenie przedstawia oddział jadących konno żołnierzy, z mjr. Henrykiem Dobrzańskim Hubalem na czele. Stanowiąc on będzie atrakcyjny element ekspozycji muzealnej poświęconej II wojnie światowej. Autor obrazu E. Mesjasz (1929–2007) był cenionym malarzem, specjalizującym się w tematyce dziejów oręża polskiego.

Do zbiorów trafiła także akwarela Aleksandra Jasina „Stare Miasto Kielce” z 2012 r., ukazująca widok na Wzgórze Zamkowe od strony rynku.

Zbiory sztuki medalierskiej zasilili medal „Józef Piłsudski Twórca Legionów” (proj. Konstanty Laszczka, Wiedeń 1917 r.) oraz medale okolicznościowe Zygmunta Kaczora: „Szydłów 1329–1979”, „Oskar Kolberg 1814–1890” i „Muzeum im. Oskara Kolberga w Przysusze”. W zbiorach znalazł się też wykonany przez Z. Kaczora medalion z wizerunkiem Danuty Słomińskiej-Paprockiej.

Zbiory biblioteczne, obejmujące oprócz księgozbioru także dokumenty życia społecznego oraz dokumentację ikonograficzną, powiększyły się o 225 druków zwartych, 73 numery czasopism, 34 katalogi muzealne, 6 dokumentów życia społecznego oraz 2843 obiekty ikonograficzne.

Marcin Kolasa (Museum of the History of Kielce) Acquisitions of the Kielce History Museum in 2013

In 2013, the Kielce History Museum acquired 345 exhibits, of which 149 have been entered into 'History' Inventory Ledger, 38 into 'Art' Inventory Ledger and 158 into 'Materials' Auxiliary Inventory Ledger. The Museum's library resources increased by 3,181 items.

The Museum acquired a collection of memorabilia of Stefan Artwiński, Kielce mayor, and his family, including 1,500 photographs, documents, letters, diplomas and certificates, medals and other items constituting 128 entries into the Museum's Inventory. Additionally, a number of other documents and prints connected with social and economic life of Kielce and the region, such as school certificates and various identity cards of organizations and institutions were acquired. The most valuable items include a yearbook on granting Aleksandra Piłsudska a membership of the Polish Teachers Association established in 1938 at the initiative of the Kielce Branch of the Polish Teachers Association.

Another acquisition of the Museum is a collection of photographs showing the fate of Polish soldiers, especially those from Kielce, during the Second World War, as well as albums and single photographs connected with the history of Kielce industry, education and scouting. An album of photographs of the 4th Infantry Regiment of the Polish Legions during their fights in Volhynia in 1915-1916 is a unique museum's exhibit. Among other various items acquired by the Museum are: a barrel for fuels for military vehicles from 1932 manufactured by 'Ludwików' Steelworks, products of Roman Kluźniak Mechanical Workshops and Metal Foundry, scales manufactured by Kielce Scales Factory, a uniform plate from the beginning of the 20th century confirming the affiliation to the 2nd Unit of Fire Brigade in Kielce and a plate from 1923 commemorating the 50th anniversary of Kielce Fire Brigade.

3 banners and some interesting documents and photographs were donated by the Świętokrzyska Regional Council of Democratic Party. The Museum also acquired an emblem of the Association of Siberian Deportees, Kielce branch, as well as some elements of military uniforms, including a peaked cap (rogatywka) of the 4th Infantry Regiment of the Polish Legions made by a Kielce hatter, Sz. Kochen.

The Museum's art collection was enriched by a prayer book of Rafał Hadziewicz entitled 'Dieu Est L'amour' [God of Love], issued by Karl von Eckartshausen in Wrocław in 1817, including an inscription and a sketch of Jesus on the cross. There were also 18 drawings and a watercolour by Stanisław Prauss from the 1940s and 1950s showing motifs connected with the Nazi occupation as well as a lithograph entitled Kraków from 1932 and a woodcut entitled Obóz Rosjan pod Kielcami [Russian Camp near Kielce] (drawing: M. Wiesner, woodcut: Janet Lange) from a French weekly 'L'Illustration . Journal Universel', 1863.

Additionally, two paintings by Zbigniew Kurkowski, Pejzaż [Landscape] (oil, 1965) and Bez tytułu [No Title] (acrylic, 1970), one painting by Edward Mesjasz Mjr Hubal z oddziałem 1939-1940 [Major Hubal with a Squad 1939-1940] (oil on canvas, 1970s) were purchased. New medals were acquired for the section of medallion art, namely Józef Piłsudski Twórca Legionów [Józef Piłsudski The Founder of the Legions] (designed by Konstancy Laszczka, Vienna, 1917), medals created by Zygmunt Kaczor: Szydłów 1329-1979, Oskar Kolberg 1814-1890 and Muzeum im. Oskara Kolberga w Przysusze [Oskar Kolberg Museum in Przysucha] as well as a medallion designed by Z. Kaczor with the image of Danuta Słomińska-Paprocka.

225 books, 73 magazines' issues, 34 museum catalogues, 6 documents of social life and 2,843 iconographic items were added to the Museum's library resources, which include a collection of books, documents referring to social life and iconographical resources.